

Enhet 2

Madelaine Tunudd, madelaine.tunudd@dom.se

Yttrande över Domstolsverkets förslag "Några processrättsliga reformer i allmän domstol" Promemoria DOV2023/282

Promemorian innehåller förslag som avser ett flertal områden. De områden som berör förvaltningsrätten är förslagen om utökade möjligheter att delta genom videolänk vid sammanträden samt nämndemäns möjligheter att tjänstgöra vid annan domstol än i den domkrets de är folkbokförda.

I de övriga delarna av promemorian har förvaltningsrätten utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, inget att erinra mot de förslag som lämnas.

Avseende förslaget om nämndemäns möjligheter att tjänstgöra vid annan domstol än i den domkrets de är folkbokförda, ställer sig förvaltningsrätten bakom förslaget.

Vad avser förslagen om utvidgade möjligheter att delta genom videolänk vid sammanträden ställer sig förvaltningsrätten i och för sig bakom principerna bakom förslagen och lämnar följande synpunkter.

Förslagen välkomnas eftersom det innebär en effektivisering både arbetsmässigt och kostnadsmässigt för domstolarna samtidigt som det underlättar för parter och övriga domstolsaktörer.

Den metod som valts att reglera detta i förslaget innebär i huvudsak ändring i lagstiftningen i rättegångsbalkens 50 kapitel. Som känt hänvisar förvaltningsprocesslagen (1971:291) i stor utsträckning avseende processfrågor till bestämmelserna i 50 kap. RB. Det gäller bl.a. 14 § FPL som hänvisar till 5 kap. 10 § RB avseende sökanden eller klaganden och den som har att svara i målets deltagande i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Det gäller även t.ex. 25 §§ FPL avseende vittne och sakkunnigs deltagande i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring som hänvisar till 5 kap. 10 § RB. Det leder till att förslagen i promemorian – den angivna titeln för promemoria "Några processrättsliga reformer i allmän domstol" till trots -

vid ett införande kommer att ha en inverkan på arbetsformer i förvaltningsdomstolarna på ett genomgripande sätt.

Reflektioner avseende detta finns dock i relativt begränsad utsträckning behandlat eller analyserat i promemorians förslag. Det finns t.ex. inga lagförslag som avser hänvisning i förvaltningsprocesslagen till den föreslagna nya bestämmelsen i 50 kap. 10a § RB, som ska reglera inställelse vid sammanträden. Det finns inte heller någon analys av tillämpningen i förvaltningsdomstolar avseende de regler i 5 kap. 10 § RB som föreslås ändras genom förslaget och som genom den nuvarande hänvisningen i förvaltningsprocesslagen kommer omfattas av ändringarna. Vidare är de måltyper i förvaltningsprocessen som uttryckligen nämns i promemorian psykiatrimål och LVU-mål. Dessa är dock begränsat behandlat. Övriga måltyper nämns inte.

Ytterligare exempel är följande. Det anges att utvecklingen mot en ökad användning av videoteknik vid sammanträden pågår vid Kriminalvården och SIS som arbetar med att utöka antalet videorum på häkten, anstalter och SIShem. Det pågår också ett utvecklingsarbete genom samverkan med Statens Servicecenter för att öka antalet videorum i landet som domstolarna förfogar över. Någon analys hur detta ska hanteras för förvaltningsdomstolarna saknas. Det saknas även en beskrivning av hur det arbete som pågår vid Kriminalvården och SIS-hemmen ska ske även avseende förvaltningsprocessmålen med t.ex. de behandlingshem som öppenvårdade psykiatripatienter eller parter i LVU/LVM-mål befinner sig på.

Promemorian anger att inställelse genom telefon vid sammanträden så långt möjligt bör undvikas. I de psykiatrimål där patienten har öppenvård är det mer regel än undantag att dessa vill delta per telefon, något som fungerar väl. I dessa fall omprövas vården i vart fall var sjätte månad och i många fall känner rätten till patienterna väl liksom självklart även behandlande läkare som är kallade till förhandlingen. En begränsning av möjligheten till närvaro genom telefon till att endast avse undantagssituationer skulle kunna försvåra genomförandet av en stor del av psykiatriförhandlingarna.

Mot bakgrund av den begränsade analysen av hur de föreslagna bestämmelserna kommer att kunna hanteras inom förvaltningsprocessen på förvaltningsdomstolarna kan förvaltningsrätten endast ställa sig bakom principerna avseende förslagen och föreslår därför att en analys kommer till stånd avseende förvaltningsdomstolarnas målområden med avseende på förslagen.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Anna Maria Åslund Nilsson efter föredragning av rådmannen Madelaine Tunudd.

Anna Maria Åslund Nilsson